

stemmelse vækker — og den højtærede Minister ved det jo meget godt — væsentlige Betænkkeligheder, jeg tror, med Rette. Selve Udøvelsen af Afvisning fra Nydelsen af Alterens Sakramente, der brugtes jævnlig i gammel Tid, men nu næsten ikke bruges, staar ikke for mig som saa betænkkelig. Lovgivningen, som den er, navnlig Danske Lov og Kirkeritualet, giver Præsten en Myndighed til at afvise, og han bør selvfølgelig have en Myndighed dertil, thi der er jo Tilfælde, hvor det er aldeles uomtvisteligt, at en Mand ikke bør antages, saaledes i et af de Tilfælde, som Danske Lov nævner, nemlig Afsind; men den bestaaende Lovgivning opstiller flere, nu ikke i lang Tid benyttede Tilfælde, hvor en Mand kan afvises, deriblandt de to, at vedkommende er Kætter og at han anses for at føre et lastefuldt Levned. Jeg siger nu her, at hvis en Præst føler aandelig Myndighed til at udøve den kirkelige Magt, der er lagt i hans Haand, til i et saadant Tilfælde at afvise fra Nadveren, skal jeg intet sige derimod. Men helt anderledes stiller Sagen sig, naar man ved Lov gør Afvisning fra Alterens Sakramente til et kirkeligt Magtmiddel, naar man tillægger den Værdi for Valgbarhed og Valgret. Dette forekommer mig i høj Grad betænkkelig. Der er ikke stor Fare for, at den Myndighed, som Danske Lov og Kirkeritualet har lagt i Præstens Haand, bliver misbrugt under den nuværende Lovgivning, men heri vil der ske en fuldstændig Forandring, naar Afvisningen skal medføre Berøvelse af Valgret og Valgbarhed; thi med al Tillid til Kirkens Præster i det hele, hvad det langt overvejende Flertal af dem angaar, er der ikke fjerneste Tvivl om, at der vil være Medlemmer af Folkekirkens Gejstlighed, som ikke ville kunne modstaa den Fristelse, der lægges for deres Fod ved en Lovbestemmelse som den her forelaaede. Dette vil være overordentlig skadeligt for Kirken, og jeg tror, vi bør vogte os derfor.

Det er jo saaledes, at naar vi gaa til en Repræsentation for Menighederne, have vi dels hos os selv en Historie i Forsøgene paa at skabe den, dels have vi mange Forbilleder i Landene omkring i den vide Verden. Ser man omkring til de andre Lande, da skal det ikke nægtes, at der kan findes Forbilleder for noget lignende som den her omhandlede Bestemmelse; men hvad der her er det væsentlige, er, at man kan tage en stor Række Lande med et kraftigt kristeligt Liv, hvor man ikke vil vide noget af en saadan Bestemmelse. I Norge har

man i Regeringens meget omhyggelig udarbejdede, udførlige Forslag af 1887 om Menighedsraad ganske vist en Bestemmelse om, at en Vælger skal kunne miste sin Valgret paa Grund af aabent Brud med Kirkens Trø og ligeledes paa Grund af lastefuldt Levned i en vis betydende Grad, men nota bene, dette er slet ikke sat i Forbindelse med Nydelsen af Nadverens Sakramente, det er en Betingelse, hvis Tilstedeværelse bedømmes af Kirkeraadet, og det er noget helt andet, thi saa faar det ikke den skadelige Betydning for Kirken, saa lægger det ikke en Fristelse for Sjælesørgeren, der skal udøve sin kirkelige Myndighed. Vende vi os mod Syd til Preussen, hvis Repræsentation af Kirken er af noget ældre Datum og følgelig noget gammeldags, som der jo overhovedet altid i Preussen har været en vis konservativ Tendens, er der ganske vist der ved Bestemmelsen af Valgbarheden noget af dette, men ved Bestemmelsen af Valgretten er der intet deraf. I Preussens 8 gamle Provinser er Valgretten til Menighedsraadet — Gemeindegemeinderat, som det kaldes — ikke betinget af noget Forhold til Sakramenterne. I de nyere Provinser er det nogenlunde ligesaa, navnlig gælder noget lignende i Hannover. I Kongeriget Sachsen er der fælles Betingelser for Valgret og Valgbarhed, kun saaledes, at der til Valgret kun kræves 25 Aar, til Valgbarhed 30 Aar; men om Kætter eller Forhold til Sakramenterne som Udelukkelsesgrund enten for det ene eller for det andet er der slet ikke Tale. I Storhertugdømmet Baden er det lignende. I Østerrig, hvor 24 Aar sættes som Grænse for Valgretten, ser man heller ikke, at nogen saadan Betingelse er opstillet. Gaa vi, for at tage flere Eksempler — man kan tage dem i Flæng — til de svejtsiske Kantoner, viser det sig, at i Kanton Glarus indførtes der i 1844 en Synode for den evangeliske Kirke med Op-gaver af rent kirkelig Art — vore Kirkeraad skulle jo ikke *udelukkende* have Op-gaver af rent kirkelig Art — saasom Forslag om Religionsundervisning, om Gudstjenesten o. s. v.; denne Synode bestaar af Kantonets Sognepræster, nogle andre gejstlige og 24 valgte Medlemmer, for hvilke der ingen kirkelige Kvalifikationer kræves, — det hedder kun, at Menighederne skulle vælge retskafne Mænd, der ere skikkede til at forhandle om at fremme Kirkens Vel, og i Valgrets-betingelserne er der ikke noget Forhold til Alterets Sakramente. I Kanton Neuchâtel, der er et overvejende reformert Land med en Statskirke, er det